

Uvijek 29.4.16

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O INSPEKCIJAMA
U GOSPODARSTVU, S NACRTOM KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA**

Zagreb, travanj 2016.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O INSPEKCIJAMA U GOSPODARSTVU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

U skladu s Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 148/13), s radom je od 1. siječnja 2014. prestao Državni inspektorat, te je inspeksijske poslove u području zaštite potrošača, energetike, rudarstva i opreme pod tlakom preuzelo Ministarstvo gospodarstva, kao i državne službenike i namještenike koji su zatečeni na obavljanju preuzetih poslova razmjerno tim preuzetim poslovima.

Zbog navedenih izmjena djelokruga Ministarstva gospodarstva, donesen je važeći Zakon o inspekcijama u gospodarstvu („Narodne novine“, broj 14/14) kojim su uređeni inspeksijski poslovi, ustrojstvo, način rada, prava, obveze i ovlasti inspektora te druga pitanja važna za rad inspekcija u gospodarstvu.

U odredbama važećeg Zakona o inspekcijama u gospodarstvu, kojima su propisani stručni uvjeti za obavljanje poslova tržišnog inspektora, između navedenih struka nije ujedno predviđen stručni studij veterine i agronomije, a prestankom rada Državnog inspektorata veći broj službenika upravo istih struka preuzelo je Ministarstvo gospodarstva. Temeljem članka 53. važećeg Zakona nastavili su sa obavljanjem preuzetih poslova te je potrebno spomenute struke uz ostale uvrstiti u stručne uvjete za radno mjesto tržišnog inspektora i radno mjesto inspektora gospodarenja otrovnim kemikalijama. Nadalje, predlaže se u stručne uvjete za obavljanje poslova tržišnog inspektora uvrstiti i sanitarno-inženjersku struku imajući u vidu djelokrug tržišne inspekcije u području opće sigurnosti proizvoda.

Dodatno pojašnjenje inspeksijskih poslova u području zaštite potrošača izvršeno je uključivanjem pojedinih područja nadzora koja su izostavljena u važećem Zakonu o inspekcijama u gospodarstvu, a odnose se na eko-dizajn proizvoda povezanih s energijom i građevne proizvode, budući da odredbe posebnih propisa upućuju na nadležnost tržišne inspekcije u navedenim područjima.

Važećim Zakonom o inspekcijama u gospodarstvu propisana je obveza inspektora čuvanja dokumentacije, činjenica i podataka utvrđenih odnosno nastalih inspeksijskim postupkom, i identiteta podnositelja predstavke kao službene tajne odnosno inspeksijske tajne prema predloženim izmjenama. Međutim, kako se u inspeksijskom nadzoru po predstavi potrošača, u kojoj se temeljem ovlasti iz Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“, broj 41/14, 110/15) trgovcu naređuje vraćanje više naplaćenog iznosa ili ispunjenje određene obveze prema oštećenom potrošaču odnosno podnositelju predstavke, stoga identitet podnositelja predstavke koji je zainteresirana osoba ne može ostati nepoznat, a što se sada uređuje.

Kao bitna izmjena važećeg Zakona, predlaže se uvođenje načela oportuniteta iz Prekršajnog zakona („Narodne novine“, broj 107/07, 39/13, 157/13 i 110/15) u rad inspektora, a u skladu sa stavovima prekršajnih sudova u primjeni istog načela po pokrenutim prekršajnim postupcima temeljem optužnih prijedloga inspektora u gospodarstvu, kao ovlaštenih tužitelja. Od primjene navedenog načela, predlaže se izuzeti teže prekršaje propisani propisima koji su u nadležnosti Ministarstva gospodarstva i koje nadziru inspekcije u gospodarstvu, a kojima se ugrožava život, sigurnost i zdravlje ljudi, imovina veće vrijednost, okoliš, u svim slučajevima kada je propisana upravna mjera zabrane, te u slučajevima ponovljenog počinjenja prekršaja od strane nadzirane osobe u roku od godinu dana.

Kroz praćenje sudske prakse iz djelokruga tržišne inspekcije, dani su određeni odgovori na primjenu navedenog novog instituta iz Prekršajnog zakona od strane prekršajnih sudova, pa je tako tijekom 2015. godine, prema dostupnim statističkim podacima, zaprimljeno 555 presuda kojima se okrivljenici proglašavaju krivim uz izricanje novčane kazne te 191 presuda kojim se okrivljenici proglašavaju krivim, ali se oslobađaju kazne jer su otklonili posljedice prekršaja odnosno ispunili obvezu čijim neispunjenjem se ostvaruju obilježja prekršaja. Ocjenjujući primjenu novih instituta kroz sudsku praksu, uređujući slučajeve kada inspektor kao ovlašteni tužitelj neće podnijeti optužni prijedlog odnosno izdati prekršajni nalog, izbjegava se diskreciona ocjena inspektora da samostalno odlučuje o primjeni novih instituta, te se na taj način uspostavljaju i određeni kontrolni mehanizmi u primjeni istih od strane inspektora i postiže određeno rasterećenje prekršajnih sudova.

Od ostalih izmjena koje su vezane uz prava i obveze inspektora, ovim Zakonom izvršena je i izmjena u pogledu utvrđivanja iznosa imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem, na način da je dužnost inspektora istu utvrditi samo ako to propisuje posebni zakon.

Nadalje, u cilju omogućavanja pravilne i zakonite provedbe inspekcijskih nadzora tržišnih inspektora izvršene su bitne izmjene vezane uz posebne odredbe o inspekcijskom nadzoru tržišne inspekcije.

Naime, s obzirom da se prilikom provođenja inspekcijskog nadzora sigurnosti i sukladnosti tehničkih proizvoda, pri uzorkovanju u pojedinim zemljama Europske unije (npr. Republika Slovenija, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, Republika Estonija) uzima jedan uzorak proizvoda za ispitivanje, ali ne i uzorak za superanalizu, potrebno je isto prilagoditi i u radu tržišne inspekcije. Postojeće odredbe ovih članaka koje se odnose na uzimanje dva uzorka proizvoda preuzete su iz Zakona o Državnom inspektoratu kada se provodilo i uzorkovanje prehrambenih proizvoda. Uzimanje dva uzorka proizvoda i njihovo ispitivanje u stručnim institucijama nije nužno, te se istim dodatno produžuje cjelokupni inspekcijski postupak, naročito ukoliko se uzorkuju tehnički složeniji proizvodi čije ispitivanje iziskuje duži vremenski period.

Odredbama važećeg Zakona o inspekcijama u gospodarstvu dana je tržišnim inspektorima mogućnost uzimanja uzoraka i davanja na ispitivanje stručnoj instituciji ako je potrebno utvrditi odgovaraju li proizvodi stavljeni na tržište propisanim zahtjevima označavanja, sigurnosnim odnosno tehničkim zahtjevima. S obzirom da postoje slučajevi kada je za pojedine proizvode to posebnim propisima određeno, za samu radnju uzimanja uzoraka u okviru inspekcijskog nadzora može se zatražiti pomoć stručne institucije, a što je predviđeno ovim Zakonom.

S obzirom da je postupak izvršenja rješenja, uključujući i prisilno izvršenje rješenja uređen Zakonom o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09), predlaže se brisanje članka 50. važećeg Zakona kojim se propisuje prekršajna odredba u slučaju ne postupanja po izvršnom rješenju inspektora.

Ujedno, izvršeno je usklađivanje ovog Zakona s člankom 317. Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15) vezano uz skidanje i povredu službenog pečata i znaka.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati financijska sredstava u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. RAZLOZI DONOŠENJA ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Ovim Zakonom predviđene su izmjene u smislu proširenja ovlasti i obavljanja poslova tržišne inspekcije u području eko dizajn proizvoda te građevnih proizvoda.

Transformacijom Državnog inspektorata, Ministarstvo gospodarstva preuzelo je veći broj službenika veterinarske i agronomske struke koji su nastavili sa obavljanjem preuzetih poslova, te se predlaže uz ostale struke uvrstiti i navedene struke u stručne uvjete za radno mjesto tržišnog inspektora i inspektora gospodarenja otrovnim kemikalijama.

Nadalje, s ciljem efikasnijeg provođenja inspekcijskog nadzora sigurnosti i sukladnosti tehničkih proizvoda uzimanjem uzoraka, a u skladu s uobičajenom praksom pojedinih zemalja Europske unije gdje se prilikom uzorkovanja proizvoda uzima samo jedan uzorak, izmjenama Zakona isti model će se primijeniti u radu tržišne inspekcije umjesto dosadašnjeg postupka uzimanja dva uzorka proizvoda.

Predloženim izmjenama, kroz primjenu načela oportuniteta iz Prekršajnog zakona, olakšati će se poslovanje gospodarskih subjekata te rasteretiti prekršajni sudovi u onim slučajevima kada nadzirana osoba otkloni nepravilnosti tijekom inspekcijskog nadzora ili u određenom roku nakon provedenog nadzora. Ovom reformskom mjerom cilj je postizanje poštivanja propisa od strane gospodarskih subjekata kroz otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, te istodobno smanjenje procesuiranja u slučajevima u kojima utvrđene povrede nemaju obilježja težih prekršaja.

Ujedno u cilju omogućavanja pravilnog i zakonitog obavljanja inspekcijskih poslova inspektora u gospodarstvu, potrebno je jasno propisati slučajeve kada inspektor kao ovlaštenu tužitelj neće podnijeti optužni prijedlog odnosno izdati prekršajni nalog, kako bi se izbjegla diskreciona ocjena inspektora da samostalno odlučuje o primjeni novih instituta, te se na taj način uspostavljaju i određeni kontrolni mehanizmi u primjeni istih od strane inspektora u gospodarstvu.

Slijedom navedenog, sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, broj 81/13) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O INSPEKCIJAMA U GOSPODARSTVU

Članak 1.

U Zakonu o inspekcijama u gospodarstvu („Narodne novine“, broj 14/14) u članku 3. stavku 2. podstavku 3. riječi „i pakiranje“ brišu se.

U podstavku 5. iza riječi: „proizvoda“ dodaju se riječi: „i zahtjevi za eko-dizajn proizvoda povezanih s energijom“.

Iza podstavka 5. dodaje se novi podstavak 6. koji glasi:

„- zahtjevi u vezi proizvodnje, stavljanja na tržište ili na raspolaganje na tržištu građevnih proizvoda“.

Dosadašnji podstavci 6. i 7. postaju podstavci 7. i 8.

Članak 2.

Članak 11. mijenja se i glasi:

„Inspekcijski nadzor koji se odnosi na primjenu zakona i drugih propisa u području zaštite potrošača provodi tržišni inspektor II. vrste, tržišni inspektor, viši tržišni inspektor i viši tržišni inspektor – specijalist.“.

Članak 3.

U članku 12. stavcima 1., 2. i 3. iza riječi: „kemijsko-inženjerske,“ dodaju se riječi: „veterinarske, agronomske, sanitarno-inženjerske,“.

Članak 4.

U članku 19. stavku 1. iza riječi: „medicine,“ dodaje se riječ: „veterine,“.

Članak 5.

U članku 23. iz stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„(3) Jedan primjerak zapisnika obvezno se uručuje ili dostavlja nadziranoj osobi ili njezinu zakonskom zastupniku ili opunomoćeniku ili sudioniku zatečenom u inspekcijskom nadzoru.“.

Članak 6.

U članku 28. stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Inspektor odnosno drugi državni službenik je dužan kao inspekcijsku tajnu čuvati dokumentaciju, činjenice te sve druge podatke i dokaze utvrđene, odnosno nastale u inspekcijskom postupku, kao i identitet podnositelja predstavke.“.

Iza stavka 4. dodaju se novi stavci 5. i 6. koji glase:

„(5) Iznimno od stavka 4. ovog članka inspektor odnosno drugi državni službenik nije dužan čuvati identitet podnositelja predstavke koji sudjeluje u postupku kao zainteresirana osoba radi zaštite svojih prava i pravnih interesa, ako to po prirodi stvari nije moguće ili je tako propisano zakonom.

(6) Na obradu osobnih podataka koji se obrađuju u inspekcijskom postupku primjenjuju se odredbe općeg propisa kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.“.

Dosadašnji stavak 5. postaje stavak 7.

Članak 7.

Članak 34. mijenja se i glasi:

„(1) Osim kad mu je to dopušteno prema posebnom zakonu, inspektor neće podnijeti optužni prijedlog odnosno izdati prekršajni nalog ako:

- nadzirana pravna ili fizička osoba tijekom inspekcijskog nadzora odnosno do donošenja rješenja otkloni nepravilnosti i nedostatke utvrđene u inspekcijskom nadzoru
- za utvrđene nepravilnosti je donijeto rješenje i nadzirana osoba je postupila po izvršnom rješenju inspektora
- nadzirana osoba očitovanjem na zapisnik preuzme obvezu da u određenom roku otkloni nepravilnosti i nedostatke utvrđene u inspekcijskom nadzoru za koje nije izrečena upravna mjera, a inspektor utvrdi da je počinjen prekršaj.

(2) Radi ispunjenja obveze iz stavka 1. podstavka 3. ovog članka, inspektor će nadziranoj osobi izdati pisanu naredbu u kojoj će točno odrediti preuzetu obvezu i rok za izvršenje ovisno o prirodi preuzete obveze.

(3) Ako nadzirana osoba ne postupi na način opisan u stavku 1. ovog članka odnosno ne ispuni obvezu u određenom roku iz naredbe iz stavka 2. ovog članka, inspektor je dužan bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana završetka nadzora s utvrđenim činjenicama odlučnim za poduzimanje mjera odnosno u roku od 15 dana od protoka roka za ispunjenje obveze iz naredbe podnijeti optužni prijedlog za pokretanje prekršajnog postupka odnosno izdati prekršajni nalog.

(4) Iznimno od stavaka 1.- 3. ovog članka, ukoliko inspektor utvrdi da je počinjen prekršaj kojim se ugrožava život, sigurnost i zdravlje ljudi, imovina veće vrijednosti, okoliš, u svim slučajevima kada je propisana upravna mjera zabrane, te ponovnog utvrđenja istog prekršaja u roku od godinu dana, dužan je bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana završetka nadzora s utvrđenim činjenicama odlučnim za poduzimanje mjera, podnijeti optužni prijedlog za pokretanje prekršajnog postupka odnosno izdati prekršajni nalog.

(5) Radi provedbe odredbi ovog članka Ministarstvo vodi službenu evidenciju u elektroničkom očevidniku sukladno odredbi članka 38. ovog Zakona.

(6) Na postupanje inspektora u vezi s prekršajnim postupkom koje nije uređeno ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Prekršajnog zakona.“.

Članak 8.

U članku 36. stavku 1. briše se točka, stavlja se zarez i dodaju riječi: „ako je to propisano posebnim zakonom.“.

Članak 9.

Članak 40. mijenja se i glasi:

„Ako je u postupku inspekcijskog nadzora potrebno utvrditi odgovara li proizvod stavljen na tržište propisanim zahtjevima označavanja, sigurnosnim odnosno tehničkim zahtjevima, inspektor od tog proizvoda može uzeti jedan uzorak i dati ga zapečaćenog i propisno označenog na ispitivanje stručnoj instituciji.“.

Članak 10.

Iza članka 40. dodaje se novi članak 40.a koji glasi:

„Članak 40.a

Ako inspektor ne raspolaže potrebnim stručnim znanjem ili opremom za provedbu potrebnih pregleda i uzorkovanja iz članka 40. ovoga Zakona, može zatražiti pomoć stručne institucije za provedbu tih radnji u okviru inspekcijskog nadzora.“.

Članak 11.

Članak 41. mijenja se i glasi:

„Prilikom uzimanja uzorka pojedinog proizvoda inspektor ima pravo i dužnost:

- sastaviti zapisnik o uzimanju uzorka,
- uzorak uzet za analizu bez odgađanja dostaviti stručnoj instituciji,
- pisano izvijestiti stranku o rezultatima analize u roku od pet dana od dana zaprimanja izvješća stručne institucije.“.

Članak 12.

Članak 42. briše se.

Članak 13.

U članku 43. stavak 4. briše se.

Dosadašnji stavak 5. postaje stavak 4.

Članak 14.

Članak 50. briše se.

Članak 15.

Članak 51. briše se.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 16.

Postupci pokrenuti do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o inspekcijama u gospodarstvu (Narodne novine, broj 14/14).

Članak 17.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

V. OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim člankom iz odredbe važećeg članka 3. stavka 2. podstavka 3. briše se riječ pakiranje iz razloga što je posebnim propisima koji se odnose na pojedine proizvod uređeno njihovo označavanje i obilježavanje koje ujedno uključuje i označavanje i obilježavanje ambalaže proizvoda, stoga riječ „pakiranje“ ovdje nije potrebno posebno isticati.

U stavku 2. podstavku 5. i novom podstavku 6. propisuju se, odnosno jasnije uređuju inspekcijski poslovi u području zaštite potrošača koji ujedno podrazumijevaju i nadzor primjene propisa kojima se uređuje eko-dizajn proizvoda povezanih s energijom kao i nadzor u vezi proizvodnje i stavljanja na tržište građevnih proizvoda budući da je posebnim propisima određena nadležnost tržišne inspekcije za provedbu inspekcijskog nadzora u navedenim područjima.

Uz članak 2.

Predloženom dopunom članka 11. dodani su tržišni inspektor II. vrste i viši tržišni inspektor – specijalist koji su uz tržišnog i višeg tržišnog inspektora također ovlašteni za provedbu inspekcijskih nadzora u području zaštite potrošača.

Uz članak 3.

Ovim člankom se u važećem članku 12. stavcima 1., 2., i 3. u stručne uvjete za obavljanje poslova tržišnih inspektora dodaju veterinarska, agronomska struka i sanitarno-inženjerska struka.

Naime, kako je prestankom rada Državnog inspektorata veći broj službenika veterinarske i agronomske struke preuzelo Ministarstvo gospodarstva, nastavili su obavljati preuzete poslove sukladno odredbi članka 53. važećeg Zakona i potrebno je navedene struke propisati u stručne uvjete za obavljanje poslova tržišnog inspektora. Nadalje, predlaže se u stručne uvjete za obavljanje poslova tržišnog inspektora uvrstiti i sanitarno-inženjersku struku imajući u vidu djelokrug tržišne inspekcije u području opće sigurnosti proizvoda.

Uz članak 4.

Ovim člankom u stručne uvjete za obavljanje poslova inspektora gospodarenja otrovnim kemikalijama, propisane u članku 19. važećeg Zakona, dodaje se studij veterine. Naime, prestankom rada Državnog inspektorata službenike iste struke preuzelo je Ministarstvo gospodarstva te su isti službenici raspoređeni na radna mjesta inspektora gospodarenja otrovnim kemikalijama budući da je Zakonom o gospodarenju kemikalijama sadržanim u Konvenciji o zabrani razvijanja, proizvodnje, gomilanja i korištenja kemijskog oružja i o njegovu uništenju („Narodne novine“, broj 127/13) propisana nadležnost inspekcije Ministarstva gospodarstva, pa predlažemo da se navedena struka propiše kao uvjet za obavljanje poslova inspektora gospodarenja otrovnim kemikalijama.

Uz članak 5.

Predloženim dodavanjem novog stavka 3. u članku 23. propisuje se obveza inspektoru da primjerak zapisnika o obavljenom inspekcijskom nadzoru obvezno uruči ili dostavi nadziranoj osobi ili njezinu zakonskom zastupniku ili opunomoćeniku ili sudioniku zatečenom u inspekcijskom nadzoru.

Uz članak 6.

Predloženom izmjenom članka 28. važećeg Zakona mijenja se stavak 4. kojim se uređuje dužnost čuvanja dokumentacije, činjenica te drugih podataka i dokaza utvrđenih, odnosno nastalih u inspekcijskom postupku i identiteta podnositelja predstavke, kao inspekcijske tajne. Nadalje, dodaju se novi stavak 5. kojim se propisuje iznimka od obveze čuvanja identiteta podnositelja predstavke i stavak 6. kojim se uređuje zaštita osobnih podataka tijekom inspekcijskog postupka. Naime, u inspekcijskom nadzoru po predstavkama potrošača, u kojem se temeljem ovlasti iz Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“, broj 41/14, 110/15) trgovcu naređuje vraćanje više naplaćenog iznosa ili ispunjenje određene obveze prema oštećenom potrošaču odnosno podnositelju predstavke, identitet podnositelja predstavke koji je zainteresirana osoba koja štiti svoja prava ili pravne interese ne može ostati nepoznat, a što se predloženim novim stavkom 5. sada uređuje.

Uz članak 7.

Predloženim se mijenja članak 34. važećeg Zakona, na način da inspektor neće podnijeti optužni prijedlog u slučajevima ako nadzirana pravna ili fizička osoba otkloni nepravilnosti i nedostatke tijekom inspekcijskog nadzora odnosno do donošenja rješenja, te ako je za utvrđenu nepravilnost donijeto rješenje i nadzirana osoba je postupila po izvršnom rješenju inspektora. Nadalje, isto se odnosi na slučajeve kada nadzirana osoba očitovanjem na zapisnik preuzme obvezu da u roku određenom u naredbi otkloni nepravilnosti i nedostatke utvrđene u inspekcijskom nadzoru, za koje nije izrečena upravna mjera.

Suprotno navedenom, prema stavku 4. ovog članka ukoliko je povredom propisa počinjen prekršaj kojim se ugrožava život, sigurnost i zdravlje ljudi, imovina veće vrijednosti, okoliš, u svim slučajevima kada je propisana mjera zabrane, te ponovnog počinjenja istog prekršaja u roku od godinu dana, tada je inspektor obavezan bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana završetka nadzora s utvrđenim činjenicama odlučnim za poduzimanje mjere, podnijeti optužni prijedlog odnosno izdati prekršajni nalog.

Predloženim stavcima 1.-3. ovog članka, uređuje se primjena načela oportuniteta uvedena Zakonom o izmjenama i dopunama Prekršajnog zakona iz 2013. godine. Posebice, člankom 109 b stavkom 1. podstavkom 1. Prekršajnog zakona („Narodne novine“, broj 107/07, 39/13, 157/13 i 110/15) dana je mogućnost ovlaštenom tužitelju da usprkos utvrđenju dostatnog stupnja sumnje u počinjeni prekršaj odluči da neće pokrenuti postupak pod pretpostavkama da je vjerojatno da će se u prekršajnom postupku primijeniti članak 24a. o beznačajnom prekršaju ili ako se može primijeniti oslobođenje od kazne prema članku 38. Prekršajnog zakona. U članku 109. b. stavku 2. Prekršajnog Zakona dana je mogućnost ovlaštenom tužitelju da primjeni načelo oportuniteta kao dvostruko uvjetovano i to preuzimanjem određenih obveza od strane počinitelja i pod pretpostavkom da on nije bio počinitelj istog prekršaja.

Kroz praćenje sudske prakse iz djelokruga tržišne inspekcije, dani su određeni odgovori na primjenu prethodno navedenih novih instituta Prekršajnog zakona od strane prekršajnih sudova, pa su tako tijekom 2015. godine, prema dostupnim statističkim podacima, zaprimljene 555

presuda u kojima se okrivljenik proglašen krivim uz izricanje novčane kazne te 191 presuda u kojima se okrivljenik proglašava krivim, ali se oslobađa kazne jer je otklonio posljedice prekršaja odnosno ispunio obvezu čijim neispunjenjem se ostvaruju obilježja prekršaja. Ocjenjujući primjenu novih instituta kroz sudsku praksu, uređujući slučajeve kada inspektor kao ovlašteni tužitelj neće podnijeti optužni prijedlog odnosno izdati prekršajni nalog, izbjegava se diskreciona ocjena inspektora da samostalno odlučuje o primjeni novih instituta, te se na taj način uspostavljaju i određeni kontrolni mehanizmi u primjeni istih od strane inspektora i postiže određeno rasterećenje prekršajnih sudova.

Kako se inspekcijским nadzorom nadzire primjena zakona i drugih propisa od strane nadziranih osoba, te poduzimaju mjere radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i nedostataka, predloženim izmjenama daje se mogućnost nadziranoj osobi da otkloni nepravilnosti u određenom roku, bez sankcioniranja, ukoliko isti prekršaj nije počinila u roku od godinu dana. Imajući u vidu svrhu prekršajnopравnih sankcija, a to je u prvom redu posebna prevencija odnosno utjecaj na počinitelja da više ne počini prekršaj, predlaže se za ponovljeni isti prekršaj počinjen u roku od godinu dana, pokretanje prekršajnog postupka u cilju postizanja opće svrhe prekršajnopравnih sankcija.

Nadalje, prema stavku 4. predloženog članka, od primjene načela oportuniteta izuzeti su prekršaji kojima se ugrožava život, sigurnost i zdravlje ljudi, imovina veće vrijednosti, okoliš, u svim slučajevima kada je propisana mjera zabrane, kao teži prekršaji određen propisima iz nadležnosti Ministarstva gospodarstva i koje nadziru inspekcije u gospodarstvu.

Uz članak 8.

Predloženom izmjenom u članku 36. stavku 1. važećeg Zakona unosi se izmjena u smislu da inspektor nije dužan utvrđivati ostvarenu imovinsku korist u svim slučajevima kada utvrdi prekršaj ili kazneno djelo, već samo onda kada se to zahtjeva posebnim propisima.

Uz članke 9., 10, 11., 12. i 13.

Predloženim izmjenama i dopunama, izvršene su bitne izmjene vezane uz posebne odredbe o inspekcijском nadzoru u kojem se provodi uzorkovanje proizvoda u svrhu utvrđivanja odgovara li proizvod propisanim tehničkim i sigurnosnim zahtjevima.

Naime, kako je u pojedinim zemljama Europske unije (npr. Republika Slovenija, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, Republika Estonija) uobičajena praksa da se uzima samo jedan uzorak proizvoda za ispitivanje (analizu), a ne i uzorak za superanalizu, u cilju učinkovitije provedbe nadzora potrebno je isto prilagoditi u radu tržišne inspekcije te su u tom smislu izmijenjeni članci 40., 41. i 43. važećeg Zakona, dodan je novi članak 40a te je sukladno tomu članak 42. važećeg Zakona brisan.

Naime, važeće odredbe ovih članaka koje se odnose na uzimanje dva uzorka proizvoda radi provođenja analize i superanalize preuzete su iz Zakona o Državnom inspektoratu kada se provodilo i uzorkovanje prehrambenih proizvoda. Međutim, ovakav način rada u području kontrole tehničkih proizvoda nije nužan, te zbog toga postojeći način uzorkovanja dodatno produžuje cjelokupni inspekcijски postupak, a naročito kada se uzorkuju tehnički složeniji proizvodi čije je ispitivanje zahtjevniji i dugotrajniji postupak.

Nadalje, kako je inspektorima dana ovlast za uzimanje uzoraka proizvoda stavljenih na tržište, u određenim slučajevima kada je za pojedine proizvode to posebnim propisima određeno, za samu radnju uzimanja uzoraka u okviru inspekcijskog nadzora može se zatražiti pomoć stručne institucije te je u skladu s tim predložena norma u članku 40.a.

Uz članak 14.

Predloženim se briše prekršajna odredba članka 50. važećeg Zakona iz razloga što su postupak izvršenja i mehanizmi prisile za izvršenje upravnog rješenja uređeni Zakonom o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09). Ukoliko se radi o izvršenju novčanih obveza sukladno istom Zakonu, izvršenje se provodi sudskim putem, a ukoliko se radi o nenovčanim obvezama izvršenika se prisiljava na izvršenje obveze novčanim kaznama. Stoga se predlaže brisanje ove prekršajne odredbe gdje se izvršenika koji ne postupi po rješenju kažnjava novčanim kaznama po ovog Zakonu, a ujedno i prisiljava na izvršenje novčanim kaznama prema Zakonu o općem upravnom postupku.

Uz članak 15.

Ovim člankom briše se članak 51. važećeg Zakona čime se vrši usklađivanje s člankom 317. Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15) vezano uz skidanje i povredu službenog pečata i znaka.

Uz članak 16.

Predloženim člankom regulira se vođenje i dovršenje postupaka koji su započeli do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 17.

Popisuje se vrijeme stupanja na snagu ovoga Zakona.

VI. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA O INSPEKCIJAMA U GOSPODARSTVU KOJE SE MIJENJAJU, DOPUNJUJU ILI PRESTAJU VAŽITI

Zakon o inspekcijama u gospodarstvu („Narodne novine“, broj 14/14)

Članak 3.

(1) Inspekcijske poslove u području zaštite potrošača obavlja tržišna inspekcija.

(2) Poslovi iz stavka 1. ovoga članka podrazumijevaju obavljanje inspekcijskog nadzora provedbe zakona i drugih propisa te propisa Europske unije kojima se uređuje:

– zaštita ekonomskih interesa potrošača pri kupnji proizvoda i usluga, kao i pri drugim oblicima stjecanja proizvoda i usluga

– opći sigurnosni zahtjevi za proizvode

– tehnički zahtjevi za proizvode, postupci ocjenjivanja sukladnosti s propisanim zahtjevima, dokumenti o sukladnosti, isprave koje moraju imati proizvodi označavanje, oglašavanje, obilježavanje i pakiranje proizvoda

– homologacija vozila i dijelova vozila

– zahtjevi energetske učinkovitosti proizvoda

– prodaja javnih usluga potrošačima te opći uvjeti pružanja javnih usluga

– obavljanje inspekcijskih i drugih poslova kada je to određeno posebnim propisima

Tržišni inspektori

Članak 11.

Inspekcijski nadzor koji se odnosi na primjenu zakona i drugih propisa u području zaštite potrošača provodi tržišni inspektor i viši tržišni inspektor

Članak 12.

(1) Za tržišnog inspektora II. vrste može se postaviti osoba koja osim zakonom utvrđenih uvjeta za prijam u državnu službu ima preddiplomski sveučilišni studij – sveučilišni prvostupnik (baccalaureus) pravne; ekonomske; tehničke: elektrotehničke, građevinske, kemijsko-inženjerske, strojarske, prometne i tekstilno-tehnološke; biotehničke struke, ima najmanje jednu godinu radnog iskustva u struci i položen državni stručni ispit za tržišnog inspektora.

(2) Za tržišnog inspektora može se postaviti osoba koja osim zakonom utvrđenih uvjeta za prijam u državnu službu ima sveučilišni diplomski studij ili diplomski specijalistički stručni studij pravne; ekonomske; tehničke: elektrotehničke, građevinske, kemijsko-inženjerske, strojarske, prometne i tekstilno-tehnološke; biotehničke struke, najmanje jednu godinu radnog iskustva u struci i položen državni stručni ispit za tržišnog inspektora.

(3) Za višeg tržišnog inspektora može se postaviti osoba koja osim zakonom utvrđenih uvjeta za prijam u državnu službu ima sveučilišni diplomski studij ili diplomski specijalistički stručni studij pravne; ekonomske; tehničke: elektrotehničke, građevinske, kemijsko-inženjerske, strojarske, prometne i tekstilno-tehnološke; biotehničke struke, najmanje četiri godine radnog iskustva u struci, od čega najmanje dvije godine na najsloženijim poslovima inspekcijskog

nadzora u području zaštite potrošača nakon položenog državnog stručnog ispita za tržišnog inspektora.

(4) Za višeg tržišnog inspektora – specijalista može se postaviti osoba koja osim ispunjavanja uvjeta iz stavka 3. ovoga članka, ispunjava sljedeće posebne uvjete:

– najmanje pet godina radnog iskustva na inspekcijskim poslovima, od čega najmanje četiri godine na najsloženijim poslovima u području zaštite potrošača te istaknute rezultate u području od značaja za rad tržišne inspekcije

– stupanj samostalnosti koji uključuje rad u skladu s uputama rukovodećeg službenika

– stupanj odgovornosti za pravilnu primjenu metodologije rada, postupaka i stručnih tehnika.

Inspektor gospodarenja otrovnim kemikalijama

Članak 19.

(1) Za inspektora gospodarenja otrovnim kemikalijama može se postaviti osoba koja osim zakonom utvrđenih uvjeta za prijam u državnu službu ima sveučilišni diplomski studij ili diplomski specijalistički stručni studij: medicine, sanitarnog inženjerstva, biokemijskog inženjerstva, prehrambenog inženjerstva, bioprocenog inženjerstva, kemijskog inženjerstva i tehnologije, inženjerske biologije, arhitekture, građevinarstva, inženjerske fizike, strojarstva ili elektrotehnike i računarstva te diplomirani profesori biologije odnosno magistri biologije, najmanje jednu godinu radnog iskustva na odgovarajućim poslovima, položen državni stručni ispit za inspektora gospodarenja otrovnim kemikalijama.

(2) Za višeg inspektora gospodarenja otrovnim kemikalijama može se postaviti osoba koja osim ispunjavanja uvjeta iz stavka 1. ovoga članka ima najmanje četiri godine radnog iskustva u struci, od čega najmanje dvije godine na poslovima inspektora, nakon položenog državnog stručnog ispita za inspektora

Članak 23.

(1) O obavljenom inspekcijskom nadzoru inspektor je dužan sastaviti zapisnik.

(2) Zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru sastavlja se po odredbama Zakona o općem upravnom postupku.

Članak 28.

(1) Inspektor pokreće postupak po službenoj dužnosti, iznimno na zahtjev stranke, kada je to zakonom propisano.

(2) Kod ocjene o postojanju razloga za pokretanje postupka po službenoj dužnosti, inspektor će uzeti u obzir predstavke koje upućuju na potrebu zaštite javnog interesa.

(3) Kada inspektor povodom zaprimljene predstavke obavi inspekcijski nadzor, podnositelja će u pisanom obliku obavijestiti o utvrđenom stanju i poduzetim mjerama.

(4) Inspektor je dužan kao službenu tajnu čuvati dokumentaciju, činjenice i podatke utvrđene, odnosno nastale u inspekcijskom postupku, kao i identitet podnositelja predstavke.

(5) Dokumentaciju, činjenice, podatke i identitet podnositelja predstavke utvrđene u inspekcijskom nadzoru inspektor, odnosno drugi državni službenik, može dati samo sudovima, tijelima državne uprave koja vode prekršajni postupak i drugim javnopravnim tijelima, na njihov obrazloženi pisani zahtjev, u sudskim i upravnim postupcima iz njihove nadležnosti.

Članak 34.

(1) Ako inspektor utvrdi da je počinjen prekršaj, uz rješenje za čije je donošenje ovlašten, odnosno uz zapisnik ako ne postoji ovlaštenje za donošenje rješenja, dužan je bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana završetka nadzora s utvrđenim činjenicama odlučnim za poduzimanje mjera, podnijeti optužni prijedlog za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno izdati prekršajni nalog.

(2) Na postupak inspektora u slučaju osnovane sumnje da je počinjen prekršaj, primjenjuju se odredbe Prekršajnog zakona i drugih posebnih zakona.

Članak 36.

(1) Inspektor je dužan utvrditi iznos imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem.

(2) Inspektor je dužan u optužnom prijedlogu za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno u kazenoj prijavi za pokretanje postupka zbog kaznenog djela predložiti oduzimanje utvrđenog iznosa imovinske koristi iz stavka 1. ovoga članka.

2. Posebne odredbe o inspekcijskom nadzoru tržišne inspekcije

Članak 40.

Ako je u postupku inspekcijskog nadzora potrebno utvrditi odgovaraju li proizvodi stavljeni na tržište propisanim zahtjevima označavanja, sigurnosnim odnosno tehničkim zahtjevima i sl., inspektor od tih proizvoda može uzimati uzorke i dati ih zapečaćene i propisno označene na ispitivanje stručnoj instituciji.

Članak 41.

Prilikom uzimanja uzoraka za pojedine proizvode inspektor ima pravo i dužnost:

- pod istim uvjetima i u isto vrijeme od istog proizvoda uzeti najviše dva uzorka u količini potrebnoj za ispitivanje (za analizu i superanalizu)
- sastaviti zapisnik o uzimanju uzoraka
- uzorak uzet za analizu bez odgađanja dostaviti stručnoj instituciji, a uzorak namijenjen za superanalizu čuvati u odgovarajućim uvjetima do završetka analize, odnosno superanalize

– bez odgađanja pisano izvijestiti stranku o rezultatima analize

– na zahtjev stranke, uzorak za superanalizu bez odgađanja dostaviti stručnoj instituciji po svom izboru.

Članak 42.

(1) Rezultat analize uzorka po pisanom zahtjevu stranke može se pobijati rezultatom superanalize uzorka uzetog u isto vrijeme i na isti način, ispitan istom metodom.

(2) Zahtjev se podnosi u roku od tri dana od dana dostave rezultata analize.

(3) Ako se zahtjev ne podnese u roku iz stavka 2. ovoga članka, smatrat će se da je stranka suglasna s rezultatom analize.

(4) Ako rezultat superanalize nije u skladu s rezultatom analize, mjerodavan je rezultat superanalize uzorka.

(5) Za obavljanje analize i superanalize istog uzorka ne može se koristiti ista stručna institucija.

Članak 43.

(1) Pravne i fizičke osobe obvezne su besplatno staviti na raspolaganje potrebne količine proizvoda za ispitivanje od kojih se uzima uzorak.

(2) Troškove ispitivanja snosi stranka ako se utvrdi da uzorci ne odgovaraju propisanim zahtjevima označavanja, sigurnosnim odnosno tehničkim zahtjevima.

(3) Troškove ispitivanja snosi Ministarstvo ako se utvrdi da uzorci odgovaraju propisanim zahtjevima označavanja, sigurnosnim odnosno tehničkim zahtjevima.

(4) Rezultat superanalize mjerodavan je i za troškove analize.

(5) Sredstva za provedbu ispitivanja osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.

Članak 50.

(1) Novčanom kaznom od 50.000,00 do 120.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja ne izvrši izvršno rješenje inspektora.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 6000,00 do 20.000,00 kuna.

(3) Novčanom kaznom od 20.000,00 do 80.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba obrtnik.

(4) Novčanom kaznom od 5000,00 do 20.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba.

Članak 51.

(1) Novčanom kaznom od 50.000,00 do 160.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja otpečati poslovne ili druge prostorije, postrojenja, uređaje i druga sredstva za rad ili koja oštetiti ili odstrani službeni pečat inspektora stavljen u postupku izvršenja rješenja.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 6000,00 do 20.000,00 kuna.

(3) Novčanom kaznom od 20.000,00 do 80.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba obrtnik.

(4) Novčanom kaznom od 5000,00 do 20.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba.